

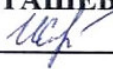
**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Гарант освітньої програми
Анастасія Большакова

_____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з
навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА

_____ 2020 р.

**Силабус
навчальної дисципліни**

« ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ »

Освітня програма — Психологія

Спеціальність — 053 Психологія

Галузь знань — 05 Соціальні та поведінкові науки

Ступінь вищої освіти — бакалавр

Харків – 2020

Силабус склала

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки
Перевозна Тетяна Олексіївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 21 » серпня 2020 р.

Голова групи забезпечення

д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Завідувач кафедри

психології та педагогіки,

д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій
протокол № 1 від « 25 » серпня 2020 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

1. Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Історія психології
2	Викладач	Перевозна Тетяна Олексіївна
3	Контактні дані викладача (роб.тел., емейл)	p.-tatjana@ukr.net
4	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5	Рік підготовки	1
6	Семестр	1
7	Лекції (год.)	20
8	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	14
9	Самостійна робота (год.)	56
10	Індивідуальна робота (год.)	—
11	Кількість кредитів	3
12	Загальна кількість годин	90
13	Поточний контроль	Індивідуальне та фронтальне усне опитування, відповідь під час семінару; письмове опитування; есе-рефлексія; виступ з рефератом; виступ з презентацією; участь у колективному проекті; оцінка результатів неформальної освіти.
14	Підсумковий контроль	Екзамен

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Історія психології» покликана допомогти здобувачу вищої освіти досягнути розуміння сутності діяльності практичного психолога шляхом засвоєння теретичних та практичних знань в контексті сучасних досягнень психологічної науки, психологічних закономірностей виникнення психологічних ідей, рушійних сил її розвитку, історичних етапів становлення психології як науки, обґрунтування сучасного стану розвитку різних напрямків психології. У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають усвідомити психологічні аспекти викладання та виховання у закладах вищої освіти. Окрім цього «Історія психології» як навчальна дисципліна покликана сприяти формуванню у здобувачів здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки в ситуаціях професійної взаємодії, досягти розуміння логіки управління комунікацією, а також уміння і психологічної готовності формувати команду і працювати в ній.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Історія психології функціонує і розвивається у нерозривному зв'язку як із багатьма суспільними науками (філософія, соціологія, політологія, педагогіка та ін.),

так і з тими, що сфокусовані на проблемах управління виробництвом, підприємницькою та бізнесовою діяльністю. Оскільки закономірності психічного функціонування людини, отримані психологічною наукою на протязі її історії – є сьогодні важливим чинником економічної ефективності. Однак особливо тісними є взаємозв'язки історії психології саме з психологічними дисциплінами. Першочергово мовиться про загальну психологію (методологічні прийоми та принципи, функціонування психічних процесів, станів і властивостей людини), психологію особистості (проблеми самосвідомості, самооцінки, образу «Я», життєвого шляху), психологію творчості (творчі здібності особистості й особливості їх реалізації, активізація творчого потенціалу, а також умови формування і розвитку творчих особистостей в організації), соціальну психологію (взаємини особистості з іншими людьми, соціальними групами, спільнотами, соціальними інститутами, суспільством загалом), психодіагностику (профдіагностика, профвідбір, розробка та використання професіограм), вікову і педагогічну психологію (можливості особистості на різних етапах онтогенезу), психологію праці (створення тренінг-програм для персоналу та керівників організацій, складання їх психологічних характеристик, психологічної експертизи інноваційних методик управління), економічну психологію (ставлення громадян до економічної дійсності загалом, так і до конкретної економічної ситуації, що є важливим чинником у виборі управлінських засобів впливу на їх економічну поведінку), збагачуючи водночас їх своїми узагальненнями та закономірностями.

Своєю чергою, здобутий здобувачами у ході вивчення навчальної дисципліни «Історія психології» фрагмент соціокультурного досвіду у вигляді системи знань, умінь, норм і цінностей стане теоретичним підґрунтям подальшого проходження виробничої практики (стажування) і підготовці освітньо-кваліфікаційних робіт (написання курсових, дипломної роботи тощо).

2.3. Мета вивчення дисципліни – Засвоєння системи психологічних знань з історії виникнення та розвитку психологічної науки, основних тенденцій та концепцій наукової думки від найдавніших часів до наших днів, якісній підготовці фахівця до майбутньої професійної діяльності.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформувати цілісну систему знань з історії психологічної науки що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій психологічної думки.

2. Розкрити основні персоналії світової психології, їх досягнення, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології; ключові положення основних психологічних теорій.

3. Сформувати уявлення про місце історії психології в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами.

4. Ознайомити здобувачів з основними методами психологічного дослідження.

5. Ознайомити здобувачів із загально-психологічними фундаментальними проблемами, вирішуваними психологічною наукою.

6. Сформувати практичні навички та вміння при застосуванні психологічних діагностичних методик, навчитись інтерпретувати одержані дані відповідно до завдання, складати висновок на основі одержаних результатів.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
 - Здатність дотримуватися норм професійної етики
 - Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини

2.6. Результати навчання.

Вивчення даної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки
- Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

•Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

3. Політика дисципліни

3.1. Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача; пропущені заняття відпрацьовуються; пропуски поточного та тематичного контролю відпрацьовуються. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємопогоджують.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

4. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет та методологія історії психології.

1. Предмет і завдання курсу, міжпредметні зв'язки.
2. Основні категорії історії психології.
3. Методологічні засади історії психології.

Тема 2. Зародження предмету психології в античній філософії.

1. Основні етапи розвитку античної психологічної думки.
2. Оформлення ідеалістичного вчення про душу у філософії Платона.
3. Значення поглядів Аристотеля для подальшого розвитку психології.

Тема 3. Психологічні ідеї Середньовіччя та Відродження.

1. Загальна спрямованість розвитку психології у середні віки.
2. Зародження емпіричної методології в умовах схоластики.
3. Проблема людини в діяльності італійських гуманістів.

Тема 4. Розвиток психології нового часу.

4. Філософсько-психологічні ідеї мислителів Нового часу.
5. Виділення свідомості в раціоналістичній філософії.
6. Загальна характеристика епохи Просвітництва.

Тема 5. Передумови іокремлення психології як самостійної науки.

1. Підстави виділення психології в самостійну науку.
2. Загальна характеристика наукового пізнання в XIX сторіччі.
3. Програма з психології як самостійної науки В.Вундта.

Тема 6. Асоціативна психологія як перший напрямок психологічної науки.

1. Розвиток поняття про асоціацію ідей у працях Берклі.
2. Теорія психічного автоматизму.
3. Вплив теорії Гартлі на подальший розвиток асоціативної психології.

Тема 7. Розвиток психології на межі XIX-XX сторіч.

1. Вундт і становлення експериментальної психології.
2. Значення психології Джемса для виникнення функціоналізму.
3. Експериментальні дослідження процесу навчання Торндайком.

Тема 8. Основні напрямки та психологічні школи XX сторіччя.

1. Підстави виникнення кризи на початку XX сторіччя.
2. Основні психологічні школи в після кризовий період.
3. Сучасний стан розвитку зарубіжної психології.

Тема 9. Становлення психологічної науки в Україні.

1. Рефлексологія.
2. Виникнення Харківської школи.
3. Наукова школа академіка Костюка.

5. Методи навчання:

Лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-дискусія; демонстрація наочних матеріалів; дискусія; семінар-опитування; участь у колективному проєкті; самостійна робота.

6. Форми та методи контролю:

Поточний, тематичний, підсумковий контроль. Індивідуальне та фронтальне усне опитування, відповідь під час семінару; письмове опитування; есе-рефлексія; виступ з рефератом; виступ з презентацією; участь у колективному проєкті; оцінка результатів неформальної освіти.

Підсумковий контроль: екзамен.

76 – 100% від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

50 – 75 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Здобувач упевнено

відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

26 – 50 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0 – 25 % від максимальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль

Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

7. Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література:

1. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. Харків : Константа, 2020. 320 с.
2. Жуков С. М. Історія психології : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 232 с.
3. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова. Київ: НВП «Інтерсервіс». 2016. 235 с.
4. Корольчук М. С. Історія психології: навч. посіб. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
5. Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: навч. посіб. Київ: Либідь, 2017. 1056 с.
6. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: навч. посіб. Київ: Либідь, 2005. 916 с.
7. Роменець В.А. Історія психології: ХVII століття. Епоха просвітництва: навч. посіб. Київ: Либідь, 2006. 100 с.
8. Роменець В.А. Історія психології: ХІХ – початок ХХ століття: навч. посіб. Київ: Либідь, 2007. 832 с.

Допоміжна

9. Болтівець С. І. Ціль життя українського психолога Євгена Гливи. *Практична психологія та соціальна робота*. 2010. № 1. С. 53-57.
10. Бондар С. В. Джерела формування та історія утвердження предметної галузі української психології : монографія / Акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ : Пед. думка, 2008. С. 5-11.
11. Гусельцева М. С. Наследие В. А. Роменца в истории украинской психологии. *Вопросы психологии*. 2011. № 6. С. 94-107.
12. Данилюк І.В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть ХІХ – перша половина ХХ століття). Київ : Либідь, 2002. 152 с.
13. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. навч. посіб. Київ: Ельга-центр, 2004. 248с.
14. М'ясоїд П. А. В. А. Роменець: від історичної до канонічної психології. *Педагогіка і психологія. Вісник АПН України*. 2011. № 1. С. 5-16.
15. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття: навч. посіб. Київ: Либідь, 2003. 986 с.

Інтернет-ресурси:

- Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> —
Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» —
<http://chitalka.info/psy.html>.
Вісник психології і соціальної педагогіки — <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> —
БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.